

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик дошкільної освіти

**Дипломна робота
магістра**

**з теми «МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ
РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ
ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи DO1 – M21z,
спеціальності 012 Дошкільна освіта
за освітньо-професійною програмою
Дошкільна освіта
Марія ЛИСАК

Керівник: **Леся ГАЛАМАНЖУК**,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та методик
дошкільної освіти

Рецензент: **Геннадій ЄДИНАК**, доктор
наук з фізичного виховання та спорту,
професор

Кам'янець-Подільський – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП...	3	
РОЗДІЛ 1	СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ПРОБЛЕМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ПЕДАГОГІКИ.....	9
1.1	Організація фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі дошкільної освіти на сучасному етапі.....	9
1.2	Результативність фізкультурно-оздоровчої роботи у досягненні необхідного морфофункціонального розвитку дитини у період 5-6-го років життя.....	23
1.3	Перспективні ідеї та інноваційні технології організації фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі дошкільної освіти.....	28
РОЗДІЛ 2	МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	32
2.1	Методи дослідження.....	32
2.2	Організація дослідження.....	36
РОЗДІЛ 3	СТАН МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА РУХОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ДІТЕЙ У ПЕРІОД 5-6-ГО РОКІВ ЖИТТЯ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЧИННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ.....	38
3.1	Особливості вияву та зміни морфологічних показників дітей у період 5-6-го років життя.....	38
3.2	Особливості вияву та зміни функціональних показників дітей у період 5-6-го років життя.....	40
3.3	Особливості вияву та зміни рухових можливостей дітей у період 5-6-го років життя.....	44
РОЗДІЛ 4	ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	54
4.1	Обґрунтування підходів до формування методичного забезпечення організації фізкультурно-оздоровчої роботи у закладі дошкільної освіти.....	54
4.2	Зміст та умови реалізації сформованого методичного забезпечення в закладі дошкільної освіти організації фізкультурно-оздоровчої роботи.....	60
ВИСНОВКИ		70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....		72

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі негативною залишається тенденція у стані здоров'я дітей дошкільного віку. Ураховуючи, що загальна середня освіта розпочинається з 6-річного віку, особливого значення набуває питання, що стосується забезпечення відповідної готовності таких дітей. При цьому, провідним чинником у досягненні такої мети виступає фізичне виховання дітей дошкільного віку, але сьогодні його характеризують як недостатньо ефективний у формуванні такої готовності взагалі та забезпечення високого рівня фізичного здоров'я, зокрема [17; 34; 79].

Водночас наголошується на відсутності дотепер орієнтування, передусім традиційних форм фізичного виховання, на профілактику відхилень від норми та превенцію функціональних порушень, хронічних захворювань відмінного від нормального фізичного розвитку та рухової підготовленості дітей дошкільного віку [4; 60; 74]. У зв'язку з цим зазначені та деякі інші [7; 36; 68] дослідники, вихователі-практики й інструктори з фізичної культури одним із інноваційних напрямків вважають модернізацію саме оздоровчої спрямованості фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Крім цього, результати психолого-педагогічних досліджень свідчать про можливість успішного навчання в закладі загальної середньої освіти тільки у випадку відповідності фізичного, інтелектуального розвитку на момент вступу дитини до такого закладу освіти [12; 20; 70; 79]. Так дані Інституту педіатрії, акушерства і гінекології Академії медичних наук України свідчать, що тільки 22,7 % дітей, які відвідували заклади дошкільної освіти, але готувалися до навчання в закладі загальної середньої освіти, відзначалися вищим від середнього рівнем здоров'я; у інших 51,7 % дітей було виявлено різні хронічні захворювання [16; 34].

У аспекті організації занять фізичними вправами у закладі дошкільної освіти (ЗДО) відзначаємо, передусім необхідність її розгляду як комплексу

важливих чинників для забезпечення превентивного й оздоровчого ефектів занять фізичними вправами, що згідно чинних програм реалізуються у різноманітні форм. Деякими з основних є: основні форми занять (з фізичної культури, інтегровані); малі форми (ранкова і гімнастика пробудження після сну, прогулянки першої і другої половин дня, рухлива хвилинка, рухлива пауза, самостійна рухова діяльність); масові оздоровчі (туризм; день здоров'я; спортивно-ігрові свята). Тут необхідно зазначити, що інтегровані заняття передбачають музично-танцювальну діяльність, а масові оздоровчі форми занять фізичними вправами доцільно реалізовувати за такою схемою: щотижня проводити дитячий туризм, щомісяця – день здоров'я, спортивно-ігрові свята за участі батьків [18; 34; 70].

Деякі дослідники [20; 60; 97; 102] наголошують на важливості створення у ЗДО адекватного рухового середовища, що передбачає реалізацію, крім зазначених, також нетрадиційні для фізичної культури дошкільників форми організації занять. При цьому, основні форми повинні узгоджуватися з режимом дня дітей для забезпечення максимального позитивного ефекту, передусім у відпочинку дітей, оскільки це сприятиме збільшенню (підтриманню на досягнутому рівні) їхньої розумової працездатності без шкоди їхньому здоров'ю.

Дієвими тут можуть бути такі шляхи: перший – використання на заняттях відносно інтенсивної рухової діяльності, що сприяє підвищенню позитивного емоційного стану і переключення уваги дитини з одного виду діяльності на інший [5; 17; 30; 103; 106]. Інший шлях у аспекті зазначеного – практично повна відсутність видимої рухової діяльності, адже використані вправи передбачають уповільнене дихання, інші притаманні аутотренінгу елементи та вправи для регуляції психічного стану, зокрема афірмації [15; 93]. Тривалість виконання регламентується тільки часом, визначеним режимом навчального дня закладу освіти ЗДО, але у більшості випадків це 15-25 хв. Зазначене свідчить про актуалізацію наукової проблеми, що стосується удосконалення наявних і створення нових методик, технологій

організації фізкультурно-оздоровчої роботи у ЗДО для вирішення різних за змістом завдань розвитку дитини у дошкільний період.

Мета дослідження – сформувати зміст методичного забезпечення із організації фізичної активності дітей в різних формах реалізації у ЗДО засобами інноваційних технологій.

Досягнення поставленої мети забезпечувало вирішення поставлених **завдань**, зокрема таких:

1. З'ясувати стан розробленості досліджуваної проблеми на сучасному етапі.

2. Встановити закономірні тенденції та особливості вияву й зміни у морфофункціональних, рухових показниках дітей протягом 5-6-го років життя.

3. Розробити методику організації фізичної активності оздоровчої спрямованості для дітей 5-6-го років життя у визначених закладом дошкільної освіти формах.

Об'єкт дослідження – фізкультурно-оздоровча робота у закладі дошкільної освіти.

Предмет дослідження – зміст та способи реалізації фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі дошкільної освіти з урахуванням сучасних педагогічних технологій.

Поставленої мети досягали за допомогою комплексу **методів дослідження**, що були адекватними поставленим завданням. У зв'язку з цим відзначаємо реалізацію дослідження на двох рівнях, а саме теоретичному та емпіричному. Тому, проводячи дослідження на теоретичному рівні враховували, що адекватними тут є методи, що належать до групи загальнонаукових методів. Передусім це були такі методи: аналіз, синтез, узагальнення, теоретичне моделювання. За допомогою означених методів було отримано потрібну інформацію під час опрацювання, передусім літературних джерел.

При цьому відзначаємо, що останні спеціально відбирали, а саме список таких джерел формували після відповідного пошуку в різних місцях, а саме: бібліотеці та репозитарії Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, наукометричній базі Scopus, базах Web of Science, Index Copernicus та SPORT Discus.

Під час опрацювання джерел інформації у зазначених наукометричних базах використовували ключові для досліджуваної проблеми слова. Такими словами були: фізична культура, оздоровча спрямованість занять, діти, дошкільний період, форми занять, методика організації різних форм, а також комбінації та аббревіатури із зазначених слів.

Аналогічно здійснювали опрацювання літературних джерел у бібліотеці університету. Зокрема, це стосувалося документальних джерел, монографій, навчальних і методичних посібників, методичних рекомендацій, а також періодичних наукових видань, у яких опрацьовували наукові статті, та списки літературних джерел, які містились в усіх зазначених видах носіїв інформації. Загалом було опрацьовано понад 172 джерел інформації, але після їх остаточного уточнення виокремили для опрацювання 107.

На емпіричному рівні дослідження було використано методи, що належали до декількох груп. Одна з таких груп – педагогічні методи, з яких було використано педагогічне спостереження, педагогічне тестування, педагогічний експеримент. Завдяки використанню цих методів було одержано емпіричні дані, що стосувалися стану розвитку та зміни у показниках рухової підготовленості, а також дієвості чинних форм, засобів, методів фізичного виховання в аспекті дієвості для вирішення поставлених завдань.

Медико-біологічні методи використовували для визначення особливостей вияву та зміни у морфологічних та функціональних показниках дітей 5-6-го років життя. Зокрема, це були такі методи: антропометрія, сфігмоманометрія, пульсометрія, спірометрія, динамометрія. Іншою, але не менш важливою групою методів, що були використані під час проведення

дослідження, були методи математичної статистики. За допомогою методів цієї групи проводили коректне опрацювання емпіричних даних у визначених напрямках із подальшою інтерпретацією одержаних результатів. Конкретизуючи відзначаємо, що було використано основні одномірні статистики, а саме середнє арифметичне, стандартне відхилення, помилка середнього, а також та t-критерій для пов'язаних і непов'язаних вибірок.

Останній дозволяв порівняти у двох вибірках середні значення певного показника на предмет їхньої достовірно значущої розбіжності. Але це стосувалося тільки випадків, коли індивідуальні значення показника у вибірках підпорядковувалися закону про нормальний розподіл.

Практичне значення одержаних результатів. Такими результатами є: дані про особливості та закономірні тенденції щодо вияву, зміни, якими відзначалися діти у морфофункціональних та рухових показниках у період 5-6-го років життя; знання про стан розробленості питання, що стосується організації фізкультурно-оздоровчої діяльності у ЗДО, використовуючи для цього сучасні інноваційні технології; певною мірою вдосконалено зміст методик, що спрямовані на організацію фізкультурно-оздоровчої діяльності дітей у ЗДО за допомогою інноваційних технологій.

Зазначене сприятиме практичному вирішенню завдання щодо модернізації методики організації фізкультурно-оздоровчої діяльності у ЗДО за допомогою інноваційних технологій для досягнення визначеної мети, а саме поліпшення наявних показників розвитку дітей у період 5-6-го років життя.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дипломного проекту магістра було висвітлено на наукових конференціях, зокрема Всеукраїнській «Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти» (Кам'янець-Подільський, 2021-2022); звітних науково-практичних для аспірантів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2021-2022).

Публікації. Основні результати дослідження за темою дипломного проекту магістра викладено в одній науковій статті.

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Роботу викладено на 83 сторінках, з яких 71 – основного тексту, що містить 8 таблиць. Дипломна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку 107 використаних джерел інформації.

ВИСНОВКИ

1. Проведеним аналізом з'ясовано, що сучасна організація фізкультурно-оздоровчої роботи у закладі дошкільної освіти представлена великим різноманіттям форм фізичної активності, але результативність їх реалізації у практичній діяльності засвідчує відмінний від необхідного стан морфофункціонального розвитку дітей, що зумовлює потребу в подальшій інноваційній діяльності для усунення виявленого недоліку. Виявлено, що в деяких дитячих закладах успішно застосовують інноваційні підходи до організації фізкультурно-оздоровчої роботи, але у недостатній кількості..

2. Встановлено закономірні тенденції та особливості вияву і зміни у морфофункціональних, рухових показниках дітей протягом 5-6-го років життя, ставлення вихователів та інструкторів з фізичної культури дошкільних закладів освіти до нововведень у процес фізичного виховання. Результати первинного дослідження дітей 5–6-го років життя засвідчують: рівень фізичного розвитку – «нижчий від середнього» (за оціночною шкалою відповідають оцінці 3 бали – «середній» рівень); рухова підготовленість – оцінці 2 бали («нижчий від середнього» рівень); фізична працездатність – оцінці 3 бали («середній» рівень) у дівчаток та 2 бали («нижчий від середнього» рівня) у хлопчиків.

3. Показники діяльності дихальної системи, фізичної працездатності, рівню розвитку швидкісних, швидкісно-силових якостей та витривалості хлопчиків переважають результати дівчаток; розвиток координації, гнучкості та регуляції серцево-судинної системи дівчаток (ЧСС, АТ систолічний дівчаток 6-го року життя та АТ пульсовий дівчаток обох досліджуваних груп) достовірно кращі, ніж у хлопців; такі функціональні характеристики дітей 5-го року життя не відрізняються від виявлених у 6-річних. У віковому аспекті відзначається достовірне покращення результатів, за винятком стану функціонування серцево-судинної системи хлопчиків, рухливості

гомількового суглобу, швидкісних якостей, фізичної працездатності дітей обох статевих груп, розбіжності між якими недостовірні.

4. Запропоновано зміст й умови реалізації сформованого методичного забезпечення для організації фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі дошкільної освіти, що передбачає алгоритмізацію дій вихователя (інструктора з фізичної культури), враховуючи функції їхньої діяльності. Такими є: програмування занять для певної категорії населення з урахуванням індивідуальних особливостей; проведення первинних досліджень, діагностування функціонального стану клієнта, показників здоров'я; проведення персональної фізичної активності; здійснення педагогічного контролю в процесі занять; здійснення діяльності з посилення інтересу до фізичної активності, передусім батьків дітей; мотивації дітей і їхніх батьків на зміну поведінкових стратегій у напрямі створення здоров'яформувального мислення та середовища, що йому сприяє; встановлення комунікаційних взаємодій; підвищення кваліфікації відповідно до вимог і потреб суспільства; дотримання вимог та безпеки охорони праці в процесі професійної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонік В. І., Антонік І. П., Андрианов В. Є. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури : навч. посібник. Київ : Професіонал, центр учбової літератури, 2009. 336 с.
2. Ареф'єв В. Г. Основи теорії і методики фізичного виховання. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2011. 368 с.
3. Балацька Л. В. Організаційно-методичні основи покращення моторної функції дітей 3–5 років у процесі фізичного виховання : дис... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02 ТНПУ імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2012. 259 с.
4. Балацька Л., Галаманжук Л., Єдинак Г., Гнесь Н. Шляхи покращення моторної функції дітей 3–5 років у процесі фізичного виховання. *Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура*. 2017. Випуск 27-28. С. 6-13.
5. Бар-Ор О., Роуланд Т. Здоровье детей и двигательная активность: от физиологических основ до практического применения. Київ : Олімп. л-ра, 2009. 528 с.
6. Білан О. І., Возна Л. М., Максименко О. Л., Овчаренко Л. Р. [та інші]. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». Тернопіль : Мандрівець, 2013. 264 с.
7. Боровець В. Г. Розвиток фізичних якостей старших дошкільників методом колового тренування : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2020. 72 с.
8. Бутовский А. Д. Собрание починений : в 4-х томах. К.іїв: Олімп. л-ра, 2009. Т. 3. 360 с.
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Укладач і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ : ВТФ «Перун», 2005. 1736 с.

10. Вербицький В. А., Бондаренко І. Г. Історія фізичної культури та спорту в Україні : навч. посібник. Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. 340 с.
11. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посібник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. 428 с.
12. Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф., Цось А. В., Шиян Б. М. Оптимізація фізичного виховання дитини у вітчизняній системі освіти : монографія. Запоріжжя : ЗОІППО, 2010. 250 с.
13. Вінтоняк О., Випасняк І. Технологія розвитку психофізичних якостей у дошкільнят у процесі фізичного виховання. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2015. № 4 (55). С, 63-67.
14. Вітос Я. К. Розвиток психомоторики дітей 5–6 років засобами східних одноборств : автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02 ЛДУФК. Львів, 2015. 19 с.
15. Галак Н. Ю. Нетрадиційна гімнастика. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/statta-netradicijni-vidi-gimnastiki-321543.html> 14.
16. Галаманжук Л. Л. Теоретико-методичні засади превентивного розвитку рухової активності дітей дошкільного віку у процесі занять фізичною культурою : дис... д-ра пед. наук : 13.00.02 Волинський на. Ун-тет імені Лесі Українки. Чернігів, 2016. 602 с.
17. Галаманжук Л. Л., Балацька Л. В., Єдинак Г. А. Організація і методика фізичної активності дітей дошкільного віку з формування рухового потенціалу : навч. посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. 160 с.
18. Галаманжук Л. Л., Єдинак Г. А. Превентивний розвиток рухової активності дітей дошкільного віку : монографія. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2015. 500 с.
19. Галаманжук Л. Л., Єдинак Г. А. Формування умінь, навичок в основних рухах та спеціальних знань у дітей дошкільного віку на сучасному

етапі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)»*. 2017. Випуск 5К (86)17. С. 79–84.

19. Галаманжук Л. Л., Єдинак Г. А. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посібник [Електронне видання]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. університет імені Івана Огієнка, 2021. 189 с.

20. Герасимчук А. Ю., Галаманжук Л. Л., Єдинак Г. А. Програмування занять фізичними вправами превентивної спрямованості для 6-річних дітей : навч. посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. 180 с.

21. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : «Либідь», 1997. 375 с.

22. Гординська І. М. Ефективні шляхи покращення фізичного стану старших дошкільників : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2018. 89 с.

23. Горянчук А. О. Фізичний стан сучасних 6-річних учнів початкової школи : дипломуий проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2019. 110 с.

24. Грицюк Л. С. Інноваційні системи у особистісно орієнтованому навчанні і вихованні дошкільника. Вижниця : ВПП-Черемош, 2004. 89 с.

25. Гузенко І. В., Кутало В. О. Векторне моделювання. *Бібліотека вихователя дитячого садка*. 2009. С. 79-81.

26. Даниленко Л. І. Менеджмент керівників закладів дошкільної і початкової освіти / Т Шоутен., Л.І Даниленко., О.І Зайченко., Н.З Софій., за заг. ред. Даниленко; Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». К. : СПД-ФО К.С.Парашин, 2009. 112 с.

27. Дегтяренко Т.В., Долгієр Є.В. Медико-педагогічний контроль у фізичному виховауні та спорті : підручник. Одеса : Атлант ВОИ СОИУ. 2018. 282 с.

28. Денисенко Н. Ф. Теоретичні засади та технологія управління системою фізичного виховання дітей дошкільних навчальних закладів :

автореф. дис... д-ра пед. наук : 13.00.02 НПУ імені М. П. Драгоманова. Київ, 2002. 39 с.

29. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту : О. В. Огнев'юк, К. І Волинець ; наук. кер. програмою : Проскура О. В., Кочина Л. П., Кузьменко В. У., Кудикіна Н. В. ; авт. кол. : Беленька Г. В., Белкіна Е. В., Богініч О. Л., Богданець-Білоskalенко Н. І. [та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головне упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 3-є вид., доопр. та доп. Київ : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 492 с.

30. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. 2-ге вид., доповн. Київ : Академвидав, 2012. 352 с.

31. Добрянська І. О. Педагогічні умови реалізації занять з фізичної культури при врахуванні показників фізичного стану дошкільників : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2020. 75 с.

32. Донець І.О., Кошель В.М. Розвиток рухових якостей дітей дошкільного віку інтеграційним комплексом рухів і музики в закладах дошкільної освіти : посібник. Чернігів : ФОП Баликіна О.В., 2019. 158 с.

33. Доротюк Ю. О. Стан сформованості навичок дошкільників в основних рухах : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2019. 115 с.

34. Дубогай О. Д., Завидівська Н. Н. Фізичне виховання і здоров'я: навч. посібник. Київ: УБС НБУ, 2012. 270 с.

35. Єдинак Г. А., Галаманжук Л. Л. Корекція психофізичного стану старших дошкільників із різною руховою асиметрією як педагогічна проблема. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2010. № 4. С. 35–38.

36. Єдинак Г. А., Галаманжук Л. Л. Стан розвитку функціональних можливостей і фізичних якостей у дітей дошкільного віку на сучасному етапі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 15*.

«Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)». 2017. Випуск 5К (86)17. С. 117–121.

37. Єдинак Г. А., Мисів В. М., Юрчишин Ю. В. Фізична культура у загальноосвітньому навчальному закладі : навч. посібник. Кам'янець-Подільський : Рута, 2014. 251 с.

38. Єдинак Г. Залежність адаптації до навчальної діяльності від зміни показників фізичного стану і розумової працездатності у 6-річних першокласників. *Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура*. 2017. Вип. 25-26. С. 108-113.

39. Ефименко Н. Н. Материалы к оригинальной авторской программе «Театр физического воспитания и оздоровления детей дошкольного и младшего школьного возраста». Одеса, 2009. 256 с.

40. Зайченко О.І. Управління дошкільним навчальним закладом у сучасних умовах. *Нова педагогічна думка*. 2010. № 1. С. 55-57.

41. Закон України «Про дошкільну освіту». Редакція від 02.04.2022 року. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2022, № 49.

42. Іванова Л. І., Путров С. Ю., Карпюк Р. П. Теорія і методика оздоровчої фізичної культури : навч. посібник. Київ : Козарі, 2010. 276 с.

43. Інструктивно-методичні рекомендації «Організація фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільних навчальних закладах». Лист МОН № 1/9-456 від 02.09.2016 року «Щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільних навчальних закладах».

44. Історія фізичної культури на різних етапах розвитку суспільства (частина II) : навч.-метод. посібник / С. В. Хоменко, Т. О. Гриб, Т. Г. Клименченко. Суми : СДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 105 с.

45. Каламбет С. В., Іванов С. І., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень : навч. посібник. Дніпропетровськ : Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.

46. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник». Тернопіль : Мандрівець, 2014. 144 с.
47. Козіна Ж. Л. Структура фізичного, психофізіологічного розвитку та фізичної підготовленості дітей 1–5 років. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фіз. виховання і спорту*. 2011. № 8. С. 40–44.
48. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи. К. : Саммит, 2009. 269 с.
49. Комар А. Р. Організаційно-методичні засади фізичної активності дошкільників оздоровчого змісту : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2019. 104 с.
50. Коцур Н. І. Основи педіатрії і гігієни раннього та дошкільного віку : навч. посібник. Чернівці : Книги XXI, 2010. 576 с.
51. Кривецька Г. В. Передумови ефективного розвитку моторної функції дошкільників у процесі виконання фізичних вправ : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2018. 94 с.
52. Круцевич Т. Ю., Воробйов М. І., Безверхня М. М. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : навч. посібник. Київ : Олімп. л-ра, 2011. 224 с.
53. Кузьменко В.В. Індивідуальні освітні програми як засіб урахування відмінностей «нестандартної» дитини. *Дошкільне виховання*. 2008. № 6. С. 6-9
54. Кулик Н. А. Корекція фізичного стану дошкільників 5–6 років з використанням елементів легкої атлетики : монографія. Суми : ФОП Цьома С.П., 2021. 248 с.
55. Лахно О. Г. Інноваційні технології розвитку психомоторних здібностей у фізичному вихованні дітей 2-5-го років життя : дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 НУФВСУ. Київ, 2013. 301 с.

56. Лясота Т. І. Підвищення адаптаційних можливостей дітей 6–7 років до умов навчання в початковій школі засобами фізичного виховання : автореф. дис... канд. наук з фіз. вих. та спорту : 24.00.02 НУФВСУ. Київ, 2012. 21 с.

57. Лях В. И. Координационные способности: диагностика и развитие. Москва : ТВТ Дивизион, 2006. 290 с.

58. Мазар А. А. Педагогічні умови компенсації порушених функцій у дітей на заняттях з фізичної культури в дошкільний період : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2020. 106 с.

59. Маліков М. В., Богдановська Н. В., Сватъєв А. В. Функціональна діагностика у фізичному вихованні та спорті : навч. посібник. Запоріжжя : ЗНУ, 2006. 246 с.

60. Маляр Н. С. Організаційно-методичні основи превентивного фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку : дис... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02 ТНПУ імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2014. 197 с.

61. Марчик В. І., Мінжоріна І. Л. Функціональні проби та індекси в дослідженні фізичного стану людини : метод. реком. Кривий Ріг : КДПУ, 2016. 64 с.

62. Матієшин Н. В. Розумова працездатність сучасних 6-річних учнів початкової школи : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2019. 103 с.

63. Матіїв Т. М. Педагогічні умови реалізації персоніфікованого підходу на заняттях із фізичної культури дошкільників : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2020. 79 с.

64. Михайловська І. В. Формування морфофункціонального статусу в дошкільників на сучасному етапі : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський,

2019. 96 с.

65. Мицкан Т. Характеристика здоров'язберезувальних технологій у дошкільних навчальних закладах. *Вісник Прикарпатського університету. Серія : Фізична культура*. 2014. Вип. 20. С. 12-20.

66. Москаленко Н. В., Анастасьева З. В., Сичова Т. В., Лапшина Н. Г. Дошкільне фізичне виховання дітей : метод. посібник. Дніпропетровськ : Інновація, 2011. 143 с.

67. Москаленко Н. Інноваційна діяльність у фізичному вихованні загальноосвітніх навчальних закладів. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2015. № 4 (55). С. 35-38.

68. Назирова К. В. Організаційно-педагогічні умови використання фізичних вправ як засобу розвитку моторної функції дошкільників : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2018. 104 с.

69. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2015 № 446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у ЗДО різних типів та форми власності.

70. Наумчук Г. С. Організація та управління фізичною активністю дошкільників оздоровчої спрямованості : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2019. 107 с.

71. Новікова О. Нетрадиційна методика розвитку духовних якостей дошкільників. *Молода спортивна наука України*. 2002. Вип. 6. Львів : Вид. дім «Панорама», Т. 1. С. 334–336.

72. Носко М. О., Горошко Ю. В., Носко Ю. М., Гришко Л. Г.. Стан фізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку. *Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт*. 2013. Вип. 107, Т. 3. С. 88–90.

73. Осовська І. Я. Технології покращення фізичної готовності 6-річних дітей до шкільного навчання : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-

Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2018. 98 с.

74. Пангелова Н. Є. Теоретико-методичні засади формування гармонійно розвиненої особистості дитини дошкільного віку в процесі фізичного виховання : автореф. дис... д-ра наук з фіз. виховання та спорту. 24.00.02 НУФВіСУ. Київ, 2014. 39 с.

75. Пасічник В. М. Удосконалення фізичних і розумових здібностей у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку з використанням інтегрально-розвивальних м'ячів : автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02 ЛДУФК. Львів, 2014. 20 с.

76. Подставкіна А. Педагогічні інновації та їх обговорення на шпальтах часопису «Рідна школа». *Рідна школа*. № 1. 2002. С. 13–14.

77. Поліщук В. В. Розвиток рухових і розумових здібностей дітей 5-го і 6-го років життя в процесі фізичного виховання засобами дошкільного туризму : автореф. дис...канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02 ЛДУФК. Львів, 2008. 20 с.

78. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посібник. Київ : «Академвидав», 2006. 456 с.

79. Петренко Г. В. Організаційно-методичні засади здоров'я-формування фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку : дис... канд. пед. наук : 13.00.02 Східноєвропейський нац. у-тет імені Лесі Українки. Луцьк, 2017. 235 с.

80. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / О. О. Андрієтті, О. П. Голубович, О. П. Долина, Т. В. Дяченко [та ін.]. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 104 с.

81. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонов О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.] : наук. керівник О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. 452 с.

82. Ровний А. С., Ровний В. А., Ровна О. О. Фізіологія рухової активності : підручник. Харків : [б. в.], 2014. 343 с.

83. Савчук Л.О. Актуальні проблеми теорії і практики в науково-методичному та організаційно-педагогічному впровадженні інновацій в освіті дітей з особливими освітніми потребами. *Нова педагогічна думка*. 2007. № 1. С. 70-73.

84. Світ дитинства : комплексна освітня програма для дошкільних навчальних закладів / упоряд. О. М. Байер, Л. В. Батліна, А. М. Богуш [та ін.]; наук. керівник акад. А. М. Богуш; за заг. ред.. Л. В. Батліної. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 200 с.

85. Служби раннього втручання в Україні: шлях до інтеграції / за ред. Бастун Н.А. К. : ІКЦ «Леста», 2005. 182 с.

86. Стратегии и рекомендации по здоровому образу жизни и двигательной активности : сб. материалов ВООЗ / [сост. Е. В. Имас, М. В. Дутчак, С. В. Трачук]. Київ : Олімп. л-ра, 2013. 528 с.

87. Теорія і методика фізичного виховання. Загальні основи теорії та методики фізичного виховання : підручник [в 2-х т. / за ред. Т. Ю. Круцевич]. Київ : Олімп. л-ра, 2008. Т. 2. 367 с.

88. Троценко В. В. Педагогічні умови формування емоційної стійкості в дітей 6- і 7-річного віку в процесі занять фізичною культурою : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.02 НУФВСУ. Київ, 2012. 20 с.

89. Фізичний розвиток дітей раннього віку : метод. вказ. для студентів 3-го курсу мед. фак-тів / Т. В. Фролова, О. В. Атаманова, І. І. Терещенкова, А. С. Сенаторова. Харків : ХНМУ, 2020. 32 с.

90. Формування інноваційного простору дошкільної освіти : наук.-метод. посібник / упоряд. Н. В. Любченко, О. А. Прокопенко; А. С. Виноградова; за ред. Є. Р. Чернишової. Київ : Ун -т менедж. освіти НАПН України, 2012. Ч. 1. 112 с.

91. Худолій О. М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання : навч. посібник. 2-е вид, стереот. Харків : ОВС, 2008. 408 с.

92. Чеховська Л. Я. Теоретико-методичні основи організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні : автореф. дис... д-ра наук з фіз. вих. та спорту : 24.00.02 ЛДУФК. Львів, 2021. 40 с.

93. Чустрак А. П. Нетрадиційні види гімнастики. Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2021. 39 с.

94. Шевченко Ю. М. Фізичний розвиток дітей старшого дошкільного віку засобами інтеграції рухів і музики в практиці дошкільних навчальних закладів на сучасному етапі. – Режим доступу: <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2009-02/09symiss.pdf>

95. Шиян Б. М., Єдинак Г. А., Петришин Ю. В. Основи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті : навчальний посібник. 3-тє вид., стереотип. [Електронне видання]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. 272 с.

96. Яковишин О. Б. Використання різних методик під час навчання дошкільників основних рухів : дипломний проект магістра. 012 Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2018. 110 с.

97. Яхно Є. Г. Комплексний розвиток фізичних і моральних якостей дітей старшого дошкільного віку в процесі фізичного виховання : автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02 ДДУФКС. Дніпропетровськ, 2011. 20 с.

98. Bouchard, C., Blair, S. N., Haskell, W. L. (2007). Physical activity and health. Champaign, IL. : Human Kinetics.

99. http://dnz125.edu.kh.ua/harchuvannya/organizaciya_harchuvannya_u_doshkilnomu_navchalnomu_zakladi/

100. <https://moz.gov.ua/article/health/skilki-ruhatis-spati-i-divitis-multfilmi-ditjam-do-5-rokiv-rekomendacii-vooz->

101. <https://oplatforma.com.ua/article/2318-rejim-dnya-v-dnz>

102. Galamandjuk, L. (2014). Peculiarities of physical abilities and development of physical features of boys with different orientation of manual motor asymmetry within 4-6 years of life. *Journal of Health Sciences*. Vol. 4(9).

pp. 89–100. — Retrieved from <http://journal.rsw.edu.pl/index.php/JHS/article/view/2014%3B4%289%29%3A89-100>.

103. Gerasymchuk, A., Galamandjuk, L. (2014). Efficiency of prevention-targeted curriculum in the correction of children's physical condition and dynamics of their mental activity during physical exercising. *Journal of Health Sciences*. Vol. 4(10). pp. 357–370. — Retrieved from <http://journal.rsw.edu.pl/index.php/JHS/article/view/2014%3B4%2810%29%3A357-370>.

104. Get Active ! Physical Education, Physical Activity and Sport for Children and Young People: A Guiding Framework / Published by The Professional Development Service for Teachers and funded by The Teacher Education Section. Roinn : Department of Education and Skills Ireland, 2012.

105. Fulton, J. E. Carlson, S. A., Kohl, H. W., Dietz, W. H. (2006). Longitudinal analysis of physical education and academic achievement: early childhood longitudinal study. *Medicine & science in sport & exercise*. Vol. 38, 28.

106. Iedynak, G., Galamandjuk, L., Dutchak, M., Balatska, L., Herasymchuk, A., Mazur, V. (2017). Effectiveness of different options for teaching children basic movements due to certain handedness. *Journal of Physical Education and Sport*. Vol. 17(2). 582-589. DOI:10.7752/jpes.2017.02088

Список опублікованих праць за темою дипломної роботи магістра

107. Лисак М., Галаманжук Л. Особливості застосування фізичних вправ при організації оздоровчої рухової діяльності дітей у закладі дошкільної освіти. *Зб. мат. наук. досліджень студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського нац. у-ту імені Івана Огієнка. Факультет фізичної культури* [Редколегія Стасюк І. І. та ін.]. Кам'янець-Подільський, 2022. С. 45-47.